

«حقوق جزا و جرم‌شناسی»

ترک انفاق ایران و انگلستان

(نقد و مخرج خانواده)

مؤلف:

سیدعلی محمد اعتماد شیخ الاسلامی

اعتقاد شیخ الاسلامی، سید علی محمد، ۱۳۳۹-	BP
	۱۸۹/۹
حقوق جزا و جرم شناسی،	۲ پ ۷ الف /
ترک اتفاق در حقوق کیفری ایران و انگلستان/	۱۳۹۱
تألیف: سیدعلی محمد اعتماد شیخ الاسلامی: استاد راهنما حسنعلی مؤذن زادگان؛ استاد مشاور. نسرین مهرا.-	
همدان: انتشارات برکت کوثر، ۱۳۹۱.	
شابک: ۷-۱۱-۵۸۹۵-۶۰۰-۹۷۸	۲۲۲ ص
	کتاب ماه:
۱. نفقه- ایران. ۲. حقوق خانواده- ایران. ۳.	
نفقه- انگلستان. الف- عنوان.	
۲۹۷/۳۶	

انتشارات برکت کوثر (ناشر برگزیده استان همدان)

نام کتاب: حقوق جزا و جرم شناسی

مؤلف: سیدعلی محمد اعتماد شیخ الاسلامی

ناشر: برکت کوثر

صفحه آرای: طلوع غرب ۸۲۵۵۹۴۴

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۵۲۰۰۰ ریال

چاپ و صحافی: چنار

نویت چاپ: اول - ۱۳۹۱

شابک: ۷-۱۱-۵۸۹۵-۶۰۰-۹۷۸

نشانی: همدان - خیابان تختی - انتشارات برکت کوثر

تلفن: ۲۵۳۱۱۷۸ - ۹۱۸۸۱۵۹۰۴۵

بدینوسیله از زحمات فوق‌العاده خانوادگی محترم قدردانی می‌گردد.

امید است به فرموده‌ی پیامبر گرامی اسلام (ص):

«کس که بر کسی از دانش باقی بگذارد بین او و آتش جهنم حجاب شود»

این اوراق برگ نجاتی در مرای باقی برای اینجانب و خانواده

انشالله

گرامی باشد.

تقدیر و تشکر

آنکه از پاسخ محبتی عاجز است و در این عجز صادق، شایسته تشکر از غیر نباشد، لکن از باب وظیفه از کلبه اساقید دلسوز و مهربان خصوصاً جناب آقای دکتر حسنعلی مؤذن زادگان و سرکارخانم دکتر نسرین مهر، همچنین از حجت الاسلام علی اصغر محمدی مسؤول محترم تدوین متون آموزشی قوه قضاییه و سرکارخانم لیلا اسدی معاون محترم (مجمع شماره یک خانواده تهران) که بخشی از منابع این تحقیق را در اختیار این جانب قرار دادند به علاوه از برادرزاده گرانقدرم آقای سید روح... اعتماد که با زحمات فراوان امور کامپیوتری را به انجام رساندند، نهایتاً هرآنکه نقشی مستقیم و غیر مستقیم در تهیه این پایان نامه داشته، بی نهایت سپاسگزارم و از خداوند حکیم می خواهم ایشان را منزلتی شایسته عطا فرماید.

ہوالحاکم

سخن ناشر

آنجا کہ حکم کنندہ خداوند است و فصل الخطاب سخنان، بہ حضرت داور ختم می گردد.

دیگر چه نیاز کہ عبد را دل مشغولی و تشویش حاصل آید؟

زیرا عبد مطیع و مطاع فرمان ربّ است و با زبان صدق می گوید:

بنده همان کہ ز تقصیر خویش عذر بہ درگاه خدای آورو

وز سزاوار خداوندیش کسی تواند کہ بہ جای آورو

حال اگر عبد نبود، دیگر چه نیاز بہ این همه قانون و مقررات؟

بہ قول آن نویسنده معروف:

خداوند را از صحنہ زندگی حذف کن، ہر آنچه می خواهی انجام بده

و ترک نفقہ، یکی از آن ہزاران مورد است کہ:

جناب آقای سید علی محمد اعتماد در کتاب خود آن را مورد نقد و بررسی خویش

قرار داده است.

خداوند یاریش دہد، و دعای خیر پاکان مایہ سلامتی ہرچہ بیشتر ایشان باشد. انشاء

والسلام

انتشارات برکت کوثر

تایستان ۹۱

فهرست

عنوان	صفحه
چکیده	۲۳
مقدمه	۲۵
(۱) طرح بحث:	۲۵
(۲) اهمیت موضوع:	۲۶
(۳) علت و انگیزه:	۲۹
(۴) هدف تحقیق:	۲۹
(۵) سابقه تحقیق:	۳۰
(۶) سؤالات:	۳۰
(۷) فرضیه‌ها:	۳۰
(۸) روش تحقیق:	۳۱
(۹) ساماندهی تحقیق:	۳۲
 بخش اول: تعریف، سیر تحول، مبانی جرم انگاری، علل تبرئه‌کننده، منابع و ارکان جرم	
فصل اول: تعریف و سیر تحول	۳۵
مبحث اول: تعاریف	۳۵
گفتار اول: در حقوق ایران	۳۵
گفتار دوم: حقوق انگلستان	۳۸
مبحث دوم: پیشینه تاریخی	۴۲
گفتار اول: سیر تحولات جرم‌انگاری در ایران و فقه	۴۲

گفتار دوم: سیر تحولات جرم‌انگاری در انگلستان ۴۹

فصل دوم: مبانی جرم‌انگاری، علل تبرئه‌کننده، منابع و ارکان جرم و ترک

انفاق ۵۵

مبحث اول: مبانی جرم‌انگاری ۵۵

گفتار اول: ایران ۵۵

گفتار دوم: انگلستان ۵۸

مبحث دوم: علل تبرئه‌کننده جرم ترک انفاق ۵۹

گفتار اول: ایران ۵۹

الف: جنون ۶۰

ب: شرابخواری و سلب اراده ۶۱

ج: اجبار و اکراه ۶۲

د: خطر شدید ۶۳

ه: امر آمر قانونی ۶۴

و: اقدامات والدین ۶۵

ز: دفاع ۶۶

گفتار دوم: انگلستان ۶۷

مبحث سوم: منابع ۶۸

گفتار اول: منابع جرم ترک نفقه در فقه و حقوق ایران ۶۸

۱- منابع فقهی ۶۸

الف: فقه شیعه ۶۸

ب: اهل تسنن ۶۹

ج: نحوه واکنش در فقه نسبت به مرتکب	۶۹
۲- منابع حقوقی در ایران	۷۱
۱- الف: قانون مدنی	۷۱
۲- الف: قوانین حمایتی	۷۲
۳- الف: قوانین متفرقه	۷۳
ب- قوانین جزایی	۷۴
ج- رویه قضایی	۷۷
گفتار دوم: منابع حقوقی جرم ترک انفاق در انگلستان	۸۴
۱- کامن لا	۸۴
۲- حقوق موضوعه	۸۴
مبحث چهارم: ارکان جرم ترک انفاق	۸۵
گفتار اول: رکن قانونی	۸۵
۱- ایران	۸۵
۲- انگلستان	۸۶
گفتار دوم: رکن مادی	۸۶
۱- ایران	۸۷
الف- مرتکب ترک نفقه و ویژگی آن	۸۸
ب- موضوع جرم	۹۰
۱- ب: زوجه	۹۱
۲- ب- سایر افراد واجب النفقه	۹۴
۱- ۲- ب- فرزندان	۹۴
۲- ۲- ب- والدین	۹۸

۹۹.....	۳-۲-ب- اقارب.....
۱۰۰.....	ج- رفتار مرتکب.....
۱۰۲.....	د- جایگاه جرم از جهت طبقه‌بندی جرایم.....
۱۰۴.....	۲- انگلستان.....
۱۰۵.....	الف- مرتکب جرم ترک نفقه.....
۱۰۸.....	ب- موضوع جرم.....
۱۰۸.....	۱-ب: فرزندان.....
۱۱۰.....	۲-ب: زوج.....
۱۱۰.....	۳-ب: زوجه.....
۱۱۱.....	ج- رفتار مرتکب.....
۱۱۱.....	د- جایگاه جرم از حیث طبقه‌بندی عنصر مادی جرایم.....
۱۱۱.....	گفتار سوم: رکن معنوی.....
۱۱۱.....	۱- ایران.....
۱۶۳.....	۲- انگلستان.....
۱۱۷.....	نمودار موضوعات نفقه در حقوق انگلستان به ترتیب اولویت.....
۱۱۸.....	نمودار نحوه الزام به تأدیه نفقه در حقوق انگلستان.....

بخش دوم: نحوه تعقیب، دادرسی و واکنش جزایی

۱۲۱.....	فصل اول: نحوه تعقیب و دادرسی.....
۱۲۶.....	مبحث اول: نحوه تعقیب و دادرسی در ایران.....
۱۲۶.....	گفتار اول: طرق رسیدگی.....
۱۲۶.....	۱- مراجع صلاحیت‌دار.....

- ۲- نحوه اثبات جرم ترک نفقه در فقه ۱۴۰
- ۳- نحوه اثبات تمکین در قانون ۱۴۱
- ۴- رابطه نفقه با عقد نکاح در فقه ۱۴۵
- ۵- نحوه اثبات جرم ترک نفقه در حقوق ایران از نظر ماهوی ۱۴۶
- ۶- وضعیت نفقه زوجه در ایام گذشته ۱۴۷
- ۷- اثرات ناشی از حق حبس در رأی وحدت رویه ۱۴۸
- ۸- ترک نفقه از عقد تا عروسی ۱۵۰
- ۹- سیر رسیدگی در پرونده‌های ترک انفاق در دادگاه با شرایط متعارف ۱۵۱
- گفتار دوم: طرق استثنایی ۱۵۵
- ۱- مقامات خاص ۱۵۵
- ۲- روحانیون ۱۵۵
- ۳- اطفال ۱۵۶
- ۴- شعب تشخیص دیوان عالی کشور ۱۵۸
- مبحث دوم: نحوه تعقیب و دادرسی در انگلستان و ولز ۱۶۰
- گفتار اول: طرف متعارف ۱۶۰
- ۱- شکلی ۱۶۰
- ۲- ماهیتی ۱۶۱
- الف- نحوه اثبات ماهوی جرم ترک نفقه در حقوق انگلستان (نسبت به زوجه) ۱۶۲
- ب- نحوه اثبات ترک نفقه در دادگاه مجستريت ۱۶۲
- گفتار دوم: طرق دیگر ۱۶۴
- ۱- آژانس حمایت از کودکان ۱۶۴

۲- دادگاه امور کلیسایی ۱۶۴

فصل دوم: واکنش جزایی ۱۶۵

مبحث اول: واکنش جزایی در حقوق ایران ۱۶۵

گفتار اول: واکنشهای متداول ۱۶۵

۱- واکنشهای اصلی ۱۶۵

۲- واکنشهای تکمیلی ۱۶۹

۳- واکنشهای تبعی ۱۷۱

گفتار دوم: تحولات واکنشها در علوم جنایی (واکنشهای جایگزین) و لایحه

مجازاتهای اجتماعی ۱۷۲

۱- واکنشهای جایگزین ۱۷۲

۲- لایحه مجازاتهای اجتماعی ۱۸۰

مبحث دوم: واکنش جزایی در حقوق انگلستان ۱۸۷

گفتار اول: واکنشهای اولیه ۱۸۷

۱- مراجع قضایی ۱۸۷

۲- مراجع غیر قضایی ۱۸۹

گفتار دوم: واکنشهای ثانویه ۱۸۹

۱- مجازاتها ۱۸۹

۲- الزامات در دادگاه مجستريت ۱۹۱

۴- دادگاه عالی ۱۹۳

۵- روشهای اجبار برای الزامات مالی در دادگاه دعاوی خانوادگی ۱۹۳

۶- روشهای الزام تأدیه نفقه در دادگاه بخش ۱۹۴

گفتار سوم: واکنشهای جایگزین ۱۹۵

- ۱- تعلیق مراقبتی: ۱۹۵
- ۲- آزادی مشروط: ۱۹۵
- نتیجه گیری ۱۹۷
- منابع: ۲۱۵

www.ketab.ir

چکیده

با نگاه اول، شاید جرم ترک انفاق از جرایم بی‌اهمیت باشد. اما کلمه‌ی چهار حرفی نفقه برخلاف ظاهر آن، جهانی را درنوردیده، تمامی هستی نیازمند نفقه‌اند و یک لحظه غفلت از تأدیه آن، آفرینش را به هم می‌ریزد.

در تاریخ در مقابل ترک نفقه همواره نوعی واکنش ثبت شده است. برای خانواده‌ها نفقه، یا به تعبیری اقتصاد خانواده نقش بسیار اساسی دارد. با به هم ریختن نظم اقتصادی خانواده‌ها، به ناچار یا بیدرنگ ایشان به محاکم قضایی برای حل و فصل قضیه مراجعه می‌کنند و برخی موارد نیز به محاکم کشیده نمی‌شود و مخفی می‌ماند.

در صورت ورود به فرایند کیفری، مفاهیم فراوانی بر این عمل مترتب می‌شود و از دید حقوق کیفری، تعقیب متهم تا خروج از فرایند کیفری را شامل می‌شود. در این کتاب از دو منظر حقوق ایران و انگلستان به این موضوع نگاه شده است.

مبانی جرم‌انگاری ترک نفقه، تعریف جرم، پیشینه تاریخی، مبانی و علل

تبرئه‌کننده، منابع الهام‌بخش در جرم دانستن عمل، موضوع جرم، نحوه تعقیب، دادرسی، واکنش جزایی فعلی و بررسی تناسب آن با واکنشهای ایده‌آل جهانی با نگاه علوم جنایی، تحت عنوان مجازات‌های جایگزین از جمله مطالب مطرح شده است.

نمونه‌هایی از آراء محاکم بدوی، تجدیدنظر، دیوان عالی کشور، وحدت رویه، شعب دیوان تشخیص و نشست‌های قضایی ذکر گردیده است. در دو وادی واقع و نظر، گام برداشته شده است.